

ΚΟΥΡΙΑΚΑΤΙΚΑ

Ἄριθμός 47

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ὀκτωβρίου 1899.

Ὁ Μονὲ Σουλῶ ὡς Σιδ.
(Ὁ Σιδ εἰς τὴν πρώτην πράξιν μονολογῶν ἐπὶ τοῦ ξίφους τοῦ πατρὸς του).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΑ

Ο Μουέν Σουλλά, περί του οποίου τόσος λόγος γίνεται τὰς ημέρας αὐτὰς παντού, εἶχε τὴν καλωσύνην καὶ ἐκφραστὴν κολακευτικώτατα περί τῆς καλαισθησίας τοῦ ἀπὸ αἰεὶ κοινοῦ. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις του οἱ θεαταὶ τῶν ὀλίγων παραστάσεων τοῦ ἐπιπροκρούτου μόνον ὅπου καὶ ὅταν ἐπρεπε.

Δὲν ἤξευρα κατὰ πόσον ὁ ὑπέροχος τραγικός ὑποκριτὴς ἔχει ὀφθαλμὸν εἰς τὴν ἐκτίμησίν του ταύτην καὶ ἐν τῷ ἴδιον ἀθηναϊκῷ κοινῷ θὰ ἐχειροκρούει τόσον ἐπιχαίρων, ἂν μὴ προηγήτο τὴν ἀριεστία του ἢ φήμη. Βέβαιον εἶναι μόνον, ὅτι ἡ φρενίτις ὑπὸ τῆς ὁποίας νομίζει καθήκον του πᾶς ἀθηναῖος νὰ καταληφθῆ εἰς τὴν ἀπλουστάτην ἐρώτησίν σου : π ῶ ς τ ο ὕ ἔ φ ἂ ν ἦ ὁ Μ ο υ ἔ ν Σ ο υ λ λ ἄ , κορδανωμένος, γουρλώνων τὰ μάτια του, χειρονομῶν καὶ ἐν γένει προσλαμπάνων ἐκφρασιν τροφίμου τοῦ Δρομοκαϊτείου καταστήματος, διὰ νὰ σοῦ ἀπαντήσῃ μ' ἕνα : δ ἔ ν λ ἔ γ ε τ α ἰ ἢ καὶ πολλὰκις διὰ νὰ μὴ σοῦ ἀπαντήσῃ καθόλου, ἀκούμενος εἰς τὴν παντομίμην του, ἐνθουσιάζει πολὺ τὴν φρενίτιδά ὑπὸ τῆς ὁποίας ἄλλοτε κατελήθησαν ὀλίγημα τὰ Ἀδύρια μετὰ τὸν στίχον τοῦ Εὐριπίδου:

Ἄλλ' ὦ θεῶν τύρανε κ' ἀνθρώπων ἔρωσ !

φρενιτιδα δεικνύουσαν πόσον μέγαν ρόλον παίζει ἢ ὑποδοῖ ἢ εἰς τὰς τοιαύτας κρίσεις. Ἀφοῦ μάλιστα ὑπὸ τῶν αὐτῶν τραγικῶν σπασιμῶν καταλαμβάνονται ἐρωτώμενοι καὶ αὐτοὶ οἱ μὴ ἰδόντες τὸν Μουέν Σουλλά.

Καὶ θὰ σὰς διηγηθῶ ἐδῶ χαριέστατον ὅσον καὶ ἀληθὲς ἀνέκδοτον πιστοποιοῦν τὴν ὑποβολὴν αὐτήν.

Κάποιος ξενόδοχος εἶχεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ καταστήματός του εἰκόνα ὑπογεγραμμένην μετὰ τὸ ὄνομα μεγάλου τινος ζωγράφου, τὸ ὅστιον δὲν ἐνθυμούμαι πλέον τώρα. Προκαίμενος δὲ νὰ δεθῆ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν μεγάλην τὴν ἑσπρὴ, ἔσχε τὴν ἀτυχὴ ἐμπνευσιν νὰ διατάξῃ προηγουμένως γενικὸν καθαρισμὸν τῶν ὁποίων ἀνέθεσαν εἰς φρασκοφερμένην χωρικὴν εἰς Ἄλσα-τίας, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν προσληφθεῖσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἡ ἀγαθὴ Ἄλσατι, ἐπωφεληθεῖσα μικρὰς ἀποσκευῆς τοῦ κυρίου τῆς μετὰ τὸν ζῆλον ἐπέδωκε εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ μετὰ τὸσον ἄφρονον ἀλλησίαν καὶ σαπουνάδα ἐπλύσε τὴν εἰκόνα ὥστε ὁ ἀτυχὴς ξενόδοχος ἐπανελθὼν ἔμεινε κατὰ πλῆκτος πρὸ τῆς ζωγραφικῆς ἐκείνης ὀθόνης, εἰς ἣν μεταβλήθη τὸ πρῶτον ἀριστούργημα.

Τὸ τί ἐπηκολούθησε ἐνοεῖται. Εὐτυχῶς τὸ τέλος ἐξέμαλιστα τῆς ἀτυχῆς ὑπηρεσίας καὶ τὴν ἀποπληξίαν τοῦ ξενόδοχου ἐπρόλαβεν αὐτὸς ὁ ἴδιος ζωγράφος τυχαίως διερχόμενος ἐκεῖθεν. Προσελευσθεὶς ὑπὸ τοῦ θυροῦ καὶ μαθὼν τὰ διατρέγοντα, ἐνόησε καθήκον του νὰ εἰπῇ εἰς τὸν ὀλοφυρόμενον ξενόδοχον διὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ :

— Μπάρ' ἐν περὶζεῖ τίποτε. Ἡ εἰκὼν μου ἐκέρδησε τώρα. Ἔχει χρώματα τὰ ὅποια ἐγὼ δὲν ἐφαντάσθην.

Ὁ ξενόδοχος, παρηγορηθεὶς ὡσοῦδήποτε, ἐξανακρέμασε τὴν εἰκόνα εἰς τὴν αὐτὴν περιβλεπτοὴν θέσιν τῆς καὶ μετ' ὀλίγων ἐπέστη τῆς ὀρθότητος τῆς παρατηρήσεως τοῦ ζωγράφου. Τὸ αὐτὸ βράδυ ὅλοι οἱ ἐσπρτάζοντες, μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἀσθητικοὶ γυνῶτες εἰκόνας, δὲν ἀπέκλιμον ἀποθαυμάζοντες τὴν λεπτότητα τῶν ἀπογραφῶν τῆς εἰκόνης, ἀφοῦ προηγουμένως, ἐνοεῖται, ἐβλεπον φεραμένην κάτωθεν αὐτῆς τὴν διασωθεῖσαν ἐκ τοῦ γενικοῦ κατακλυσμοῦ ὑπογραφὴν τοῦ μεγάλου καλλιτέχνη.

Ἄλλως τε εἶναι καὶ πειραματικῶς ἀποδειχθέν, ὅτι δύναται ν' ἀσκηθῆ ὑποβολὴ ἐπὶ μεγάλων ομάδων ἀνθρώπων.

Τὴν ἀποδείξιν παρέσχε πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ἀγύγλος τις καθηγητὴς τῆς χημείας. Οὗτος εἰς λαϊκὴν τινα διάλεξίν του μετὰ τὸ τέλος τῶν ἄλλων πειραμάτων παρουσίασεν εἰς τὸ κοινὸν καὶ μίαν φιάλη πε-

ριέχουσαν ὑγρὸν ἄχρον. Τὴν φιάλην ἐξήγαγεν ἐπιμελῶς μέσα ἀπὸ βουνὸν βάμβακος, εἶπε δὲ ὅτι πρόκειται περὶ νέας σκισιασίας ἰδικῆς του ἐφευρέσεως καὶ ὅτι ἤθελε νὰ πειραματισθῆ περὶ τῆς ταχύτητος μετὰ τὴν ὁποίαν διαχέεται ἡ ὄσμη τοῦ νέου ὑγροῦ. Προέθεσεν, ὅτι ἡ ὄσμη αὐτὴ δὲν εἶναι πολὺ εὐάρεστος ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπολύτως δυσάρεστος, καὶ παρεκάλεσε τὴν ἀκρασίαν του νὰ ὑψώσῃ τὴν χεῖρα μάλιστα ἀισθανοῦν τὴν παράδοξον μυρδιάν διὰ νὰ εἰσπορῆ νὰ μετρήσῃ ἐν ἀκριβεῖ τὴν διανυρόμενην ἀπόστασιν. Μετὰ τοῦτο ἐξήγαγε τὸ ἀρολογιὸν του, ἐξεπομάτισε τὴν φιάλην ἀποστρέφων τὸ πρόσωπόν του καὶ ἔχουσε τὸ περιεχόμενον εἰς τὸν σωρὸν τοῦ βάμβακος. Μ τ' ὀλίγων πολλοὶ ἐκ τῶν πρώτων καθηκόντων ὕψωσαν τὰς χεῖρας, εἰπετα ἐκ τῶν δευτέρων καὶ οὕτω καθέξῃς, μέχρις ὅτου ὅλη σχεδὸν ἡ εὐρεία αἴθουσα ἐπληρώθη γεῖρων ὑψωμένων.

Περὶ τὸν νὰ εἰπωμεν, ὅτι τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο ἦτο ἀπλουστάτον νερόν, διῦλισμένον καὶ ἐπομένως ἐντελῶς ἄσμενον. Ὁ εὐφρῆς καθηγητὴς ἐναγκάσθη ταχέως ν' ἀποκαλύψῃ τὸ τέχνασμα του, ὅτι ἡ ὄσμη πολλοὶ ἐκ τῶν πρώτων καθηκόντων ἠτομαζόντο ν' ἀναγορῆσουν μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρουν τὴν ἀνύπαρκτον ὄσμήν. Παρατηρήθη δὲ ὅτι ὀλίγοι ἦσαν οἱ διαφυγόντες τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑποβολῆς καὶ μὴ ὑψώσαντες τὰς χεῖρας.

Ἐνοεῖται, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ὄλως ἀνεξάρτητα βεβαίως πρὸς τὴν ὑπέροχον τέχνην τοῦ γαλλοῦ ὑποκριτοῦ. Ἡθελῆσα μόνον οἱ αὐτῶν νὰ καταλήξω εἰς τὴν ἐξῆς πρακτικὴν συμβουλήν.

Ἐὰν ἔχετε φίλον φορτικῶς φλύαρον καὶ θέλετε νὰ τὸν ξεφορτωθῆτε τὰς ημέρας αὐτὰς, δὲν ἔχετε παρὰ τὸ νὰ ἀπειθῆτε ἀδιαφορῶς τὴν ἐρώτησιν :

— Πῶς σοῦ εἶπεν ὁ Μουέν Σουλλά ;

Ἡμπορεῖτε νὰ εἰσθε βέβαιος ἐννενητὰ ἐννέα ἐπὶ τοῖς ἑκατό, ὅτι ὁ φίλος σας θὰ καταληφθῆ ἀπὸ ἀρρασίαν ἐπὶ ἡμισίαν τοῦλάχιστον ὄραν, ἀκούμενος εἰς παντομίμην.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ εἶναι πιθανόν νὰ λάβετε καιρὸν νὰ τοῦ ξεφορτώτε.

φροντίζων πάντοτε νὰ ἐκλέγῃ τοιαύτην θέσιν, εἰς ἣν δὲν θὰ ἐνοχληθῆ ἀπὸ τοὺς θέλοντας νὰ εἰσέλθωσιν ἢ ἐξέλθωσιν. Ἡσύχως τότε καὶ ἡρέμα ἐξάγει ἐκ τοῦ βήθους τοῦ θυλακίου του ὅ, τι τοῦτο ἐγκρύπτει, ζωστράφιον, σιγάρι, πίπην, μάξιαν, ταμπάκον, ρεπάνια, ἄρτον. Τραπέζια μὲν δὲν εἶναι γνωστὰ εἰς τὸ Χόφμπράου-χάους· ἀντὶ χειρομάντρων θὰ χρησιμεύσῃ τὰ ἐντυπα σιγαροχάρτου μεγάλα φύλλα, οἱ ὧι τυλιζόνται τὰ μαχιροπῆρυν καὶ τὰ ὅποια μόνον δύναται

— Καὶ πόλιν ἀδεύ ! !

νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅσοι παραγγέλλουσι τὸ φαγητόν των ἐκ τοῦ καταστήματος. Εἰς τοὺς ἄλλους ὡς πιάτον θὰ χρησιμεύσῃ ὁ χάρτης εἰς ὃν φέρουσι περιτυλιγμένα τὰ β ο ὕ ρ τ σ ι α καὶ τὸ χειρομάντριόν των.

— Μὴ ν τ ρ ἔ π ε σ α ι, εἶνε τὸ παλαιὸν τῶν Μοναχίων γνωμικόν, τὸ ὅστιον καὶ σήμερον ἀκόμη ἔχει τέλειον κύρος, πρῶγμα ὅπερ κάμνει μαγευτικὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ξένους διότι χάρις εἰς αὐτὸ δύναται τις ἀμέσως νὰ συνδέσῃ σγῆσας καὶ φίλους ὄχι μόνον πρὸς τοὺς γείτονάς του, ἀλλ' ἀκόμη καὶ πρὸς τὰς γειτόνισσάς του.

Ὅσον συχνότερα ἐπισκέπτεται τις τὸ Χόφμπράου-χάους, τόσον καλλίτερα δύναται νὰ ἐνοήσῃ διὰ τὸ Μονάχου οἱ κίττοι τότεν πρὸς αὐτὸ αἰσθάνονται ἀγάπην. Ἐδῶ ὑπάρχει πάντοτε διασκεδάσις καὶ φλυαρία, λέγει ὁ Μοναχίος. Μετ' ὅσοιδήποτε συλλογισμοὺς καὶ μετ' ὅσοιδήποτε λύπας καὶ ἐὰν μεταβῆ τις εἰς αὐτὸ ὅσον ὅσοι ποτε πολὺ καὶ ἐὰν εἰργάσθῃ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, οἰκισθῆποτε φροντίδας καὶ σπασθῆποτε βάρη καὶ ἐὰν φέρῃ, ἐδῶ καλῆ μετὰ τὴν ψίψαν του θὰ σβῆσῃ ἐντὸς τοῦ ξηνοῦ ποτοῦ τὴν λύπην του, ἐδῶ θὰ λησμονήσῃ πᾶσαν δυσάρεστον σκέψιν του, ἐδῶ θὰ ἀναπαυθῆ ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ θὰ ἀνακουρισθῆ ἀπὸ τὰς φροντίδας.

Καὶ πάντοτε μὲν, εἰς οἰκισθῆποτε τῆς ἡμέρας ὄραν, θὰ συναντήσῃ τις εἰς τὸ ὄνομαστὸν αὐτὸ κατὰστημα πλῆθος κόσμου πολὺ, ἀλλ' εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἰδίως ὄρας καὶ τὰς ἀπὸ τῆς πέμπτης μεταμεσημβρινὰς οἱ θαμνῶνες ἀνέρχονται εἰς τὸν ἐκπληκτικὸν ἀριθμὸν δύο μέχρι τριῶν χιλιάδων. Εἰς τὰς ἐκτάτους μάλιστα περιστάσεις, ἰδίως κατὰ τὰς πρώτας τοῦ Μαΐου ἡμέρας ὁ συνωστισμὸς ἐν αὐτῷ εἶνε τόσον μέγας, ὥστε εἰ μὴ καὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν ἀναλογουσι τριάκοντα ἄτομα, τῶν πλείστων ὀρθίων καὶ μόνον τὰ μᾶσσα των ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπακουμπούντων.

Εἶνε γνωστότατον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι εἰς τὸ Χόφμπράου-χάους τοῦ Μονάχου αἱ διακρίσεις τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων ἐξαφανίζονται, ἐδῶ ὅπου παρὰ τὸν ὑψηλὸν πύλον τοῦ τραπέζιτου θὰ διακρίνη τὸν κόκκινον στούφον τοῦ ἐργάτου καὶ παρὰ τὸν ἀριστοκρατικὸν πλῆσινον θὰ ἴδῃς καθήμενον τὸν πτωχότατον ἀχθοφόρον. Ὑπάλληλοι, ἐργάται, λόγιοι, ἄνθρωποι πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος, πάντες ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θρανίου καθήμενοι καὶ ἀπὸ παρομοίου ποτηρίου πίνοντες, παρέχουσι εἰκόνα πρ-

μερογιάτην λαοῦ λύσαντος ὀριστικῶς τὸ ἀπειλητικὸν τοῦ σοσιαλισμοῦ ζήτημα. Ἄλλ' ἔρχονται ἀμέσως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου πολλὰ ἐπιπεσὶα διὰ νὰ σοῦ δείξωσι πῶς καὶ ἐνταῦθ' ἀκόμη τῆς τύχης ἡ ἀνίσότης βασιλεύει. Πλείσθ' ὅσοι ἀναμένουσι νὰ ἀρκῶσι τοὺς ὑπολείποντες τοῦ φαγητοῦ σου ἢ νὰ πῶσι τοὺς δύο ὑπολειφθέντας ἐν τῷ ποτηρίῳ σου δακτύλους ζῆθου. Καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ ψιθυρίσῃ καθ' ἑαυτὸν, ὅτι οὗδ' αἱ δέκα γιλιάδες λ τραί ζῆθου αἰ πινόμεναι κατ' ἐλάχιστον ὄρον ἡμερησίως εἰς τὸ Χόφμπράου-χάους δύναται νὰ καταπνίξωσι τὸ ἀπειλητικὸν τοῦ σοσιαλισμοῦ φάσμα τὸ ὅστιον αἱ ἀληθεῖς ἐκεῖναι τραγωδίαὶ παρουσιάζουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου.

Νοεὶ ὁλόθεν θαμνῶνες αἰσθέρχονται. Ἡ ζωηρότης ἐπιταίνεται. Αἱ ὀφθαλμοὶ γενικίζονται. Οἱ φάρυγγες ἐργάζονται ἀθηνικῶς. Σπονδαὶ ἐπὶ σπονδῶν, μᾶσσα ἐπὶ μᾶσσαν, ποταμοὶ ὅλοι ζῆθου, τοῦτο εἶνε ὅ, τι κυρίως προσπίπτει εἰς τοὺς ξένου τὰ ἐκπληκτικὰ ὄματα. Ἡ ἀνθρωποπλημύρα καθίσταται ἐπὶ τέλους ἀσφυκτικὴ. Ἐξέρχονται οὗς καὶ εἰσέρχονται δέκα. Κίνησις διαρκῆς πανταχοῦ, καὶ εἰς τὰς ἀπωτέρας ἀκόμη γωνίας. Ἄλλ' εἰς τὸ μσον τῆς εὐρείας κινήσεως, εἰς τὴν μεταξύ τῶν τραπέζων ἐκεῖνων πάροδον τεῖχος ἀληθῆς ἀνθρωπίνων σωμάτων φράσσει τὴν διόδον καὶ καθιστᾷ ἀσυχεραστῆτῆν τὴν συγκοινωνίαν. Ἐνταῦθα συνήθως εὐρίσκονται οἱ ξένοι τοῦ Μονάχου οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι γενικὴν τοῦ θεάματος ἀποψιν περιλαμβάνοντες διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὅσον ἐνεσται μείζονα ἔκτασιν καὶ ἐπιθυμούντες πλείονας σιγητῶν τραπέζων.

Εἶνε δὲ περιεργότατον, ὅτι οἱ Μοναχίοι ὑποδέχονται προθυμότερον καὶ εὐγενέστερον τοὺς ἄλλοι : ἐθνικότητος ξένους ἢ τοὺς γερμανοὺς τῶν ἄλλων γερμανικῶν κρατῶν καὶ ἰδιὰ τὴς ἑξῆς συμπαθεῖς πρὸς αὐτοὺς Πρώσους. Διὰ πάντα δὲ ἔχουσι καὶ μίαν πειρακτικὴν παρομίαν, μίαν εἰρωνικὴν ἱστορίαν, ἐν πειρακτικῶν ἀστειῶν νὰ διηγηθῶσι. Ἄλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι γερμανοὶ ὑποβῶν δὲν θὰ πολυνοστιμίζονται τοὺς φίλους μὲς Βαυαρῶν. Πάντα ὅμως τὰ αἰσθήματα αὐτὰ τὰ φυλετικὰ καταπνίγει ὁ θεὸς ζῆθος, εἰς ὃν ὅλοι ἀφιερῶσι τὴν προσοχὴν των. Ὁ Σάξων φρίττει βλέπων τὸ μέγεθος τοῦ ποτηρίου, μέγεθος τετραπλασίον ἐκείνου τοῦ ἰδιοῦ του. Ὁ Πρώσος συνήθως σιωπᾷ, ὀμολογῶν οὕτω διὰ τῆς σιωπῆς του, ὅτι εἶνε εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ ζῆθου. Ὁ Ἑσθονεὺς διὰ τοῦ βλέμματός του ἐξετάζει τὸ βάθος τοῦ ποτηρίου, διίσχυρίζεται, ὅτι εἶνε ἐσθονικῆς καταγωγῆς καὶ ψιθυρίζῃ τὴν παρομίαν : μ ε γ ἄ λ α ἰ γ γ ε ἰ α ὄ λ ἰ γ ὄ φ α γ ἰ. Ὁ Αὐστριακὸς ἀπερὶ διὰ τὸ ζῆθον τοῦ ζῆθου χροῖμα, διότι εἰς τὴν πατρίδα του ἀντικεῖται μόνον χρώματα ζῆθου κατασκευαζόμενα. Ὁ Σουεδικὸς εἶνε πάντοτε θενεὺς ζυθοπότης, διὸ καὶ ἀρνεῖται νὰ κατακυλοῦν τὰ μᾶσσα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, σιγα, σιγά, καὶ ἐν τάζει μάχης. Ὁ Ἑλβετικὸς, ὅστις συνήθως μόνον τῆς πατρίδος του τὰ πράγματα εἰμπορεῖ νὰ ἐπαινέσῃ, δὲν δύναται ἄ μὴ ὀμολογήσῃ, ὅτι τοῦ Χόφμπράου-χάους ὁ ζῆθος εἶνε κ α τ η ρ α μ ε ἰ ω ς ὀραϊός. Καὶ ἐν μέσῳ πάντων τούτων ὁ Μοναχίος ἀιώνιος θὰ καταγερῆ καὶ θὰ ἔχῃ ἀρραμὰς παραπόνων. Ἐὰν δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ καὶ τὸν ζῆθον, θὰ εὐρῆ ἀφορμὴν ὀργῆς διότι τὸ μᾶσσον του δὲν ἔχει πληρῆς καὶ ἐὰν τοῦτο ὑπερχειλίζῃ θὰ παραπονεθῆ, διότι δὲν τ ὕ τ ὄ φερων ἐνωρῖς : ἀλλὰ καὶ ἐνωρῖς ἐν τῷ φέρων ζῆθου, θὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι οὗτος πρὸ καιροῦ ἦδη εἶχε κενωθῆ καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν εἶνε φ ρ ε σ κ ο ς.

Ἡ στρατιωτικὴ εἰς μάχην βαδίζει μετ' ὄπλον τὸ μᾶσσον του, ἡ σὺχος ἀλλ' ὑδαρῆς, προβάλλων τὴν γιγαντικὴν ἢ διασάσων κείλιαν του, σπεύδει ὁ Γ ε ρ ο μ ἄ ὕ ε ρ, εἰς ἀπὸ τριακονταετίας ἡμερησίως τοῦ Χόφμπράου-χάους πλάτης νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν του, τὴν ὁποίαν ὅμως σήμερον προλαβῶτες κατέχουσι ζωρικοί.

Ἐνας μικρὸς ζητᾷ μὲν θεσοῦλα μαζευομένης κομμάτι καὶ ἀμέσως !

Τὸ διαταχθῆν ἐγένετο ὁ γερο-Μάυερ καταλαμ-

βάνει θέσιν ὅσων τρεῖς ἄλλοι καὶ δοκιμάζει ἀπολαυστικώτατα τὸ μᾶσσον του.

— Αἱ, μπύρα μὴ φερᾷ ; δὲν εἶνε ἔτσι ; αἱ, σεις Μωαμβανοὶ, δὲν τὴν ἔχετε ἔς τὸ χωριὸ σας αὐτὴν τὴν μπύραν. Νὰ πῆτε, νὰ χορτάσετε τὴν ἀκίην σας τὴν μπύραν κρύψατέ τὴν νὰ τὴν δώσετε ἔς τοὺς ποδηλατιστὰς τοῦ περνοῦν ταῖς γιορταῖς ἀπ' τὸ χωριὸ σας.

Καὶ βλέπων αἰφνης δύο φίλους τοῦ πλησιάζοντας :

— Γερὶ-κόττ, Σαβέρ, γερὶ-κόττ, Φράντζ, τοῖς

— Πάρακαλῶ. Κυριε Μάυερ, ἐπιτρέπετε ;

— Οὐφ ! ἀπ' τὸ ἄλλο μερο... ἀπο το ἄλλο.

φωνάζει : διὰτὶ ἀργήσατε ; ἀλλὰ δὲν περᾷζει ; αὐ οἱ ἀπ' ἐδῶ οἱ χωριῆτες εἶνε καλὸι ἄνθρωποι καὶ θὰ μᾶς ἀξιάσσουν τὴν γωνία.

— Μὰ τί ἔχομε συνεδρίασι χωριατῶν ἐδῶ μᾶσα σήμερα ; ἢ μήπως κανεὶς γεωργικός — Φ ε ρ ἄ ἰ ν ἔχει νομίσει πῶς μπορεῖ τοῦ Χόφμπράου-χάους νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ γιὰ λ ο κ ἄ λ, βρυχάται οἱ ἐπικληθεὶς Σαβέρ, καὶ οἱ δυστυχῆς χωρικοί ὑποχωροῦν ἡσύχως πρὸ τῶν τακτικῶν αὐτῶν θαμνῶν των Σ τ ἄ μ μ - γ κ ἄ ἰ σ τ ε τοῦ Χόφμπράου-χάους, ὅστις ἀρχίζων ἡσύχως τὴν κουβέντα των.

— Καὶ πῶς εἶνε σήμερα ἡ μπύρα ;

— Καλῆ, καλλοῦται, δὲν εἶνε ὅμως ὅσον ἐπρεπε δυνατὴ ; ἄλλοτε ἐφθάναν τέσσαρα μᾶσσα διὰ νὰ φέρουν ὕπνον, τώρα δὲν ἀρκούν οὕτε εἰς. Ἄλλὰ, βλέπετε, ἡμεῖς εἰσθα συνεισθημένοι ἔς τὸ Χόφμπράου-χάους. Καὶ ἐπειτα ἄλλοι ἔχουν χειρότερη.

— Ἐ ! Αἶνα ! Στραβώθημας ; καὶ πάλιν φωνάζει ὁ Σαβέρ : μισὴ ὄρα εἶνε πού ἦλθα. Τούλάχιστον τώρα πούφυγον οἱ σ ο λ τ ἄ τ ο ἰ με τοὺς ὁποῖους ἔκαμνας γλυκὰ μάτια, δὲν τραβᾷς καὶ ἐδῶ καμμιὰ ματιά !

— Καὶ τί νεία γιὰ τὸν Δρόφουρ ; ἐρᾷτᾷ τώρα ὁ Φράντζ, καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ κουβέντα, διαποικιλλομένη μετὰ τὸν ἀρμονικὸν ἦχον τῶν γουργουμιζόντων ἐκ ζῆθου φαρύγγων καὶ τὰ χρονοειδῆστατα ὑπὸ πᾶσαν ἐσποφιν βαυαρικῶν των β ἰ τ ζ ι α .

Ὁ μὴ ἐπισκερθεὶς τὸ Χόφμπράου-χάους ξένος εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ μετὰ πόσῃ ταχύτητι ἐν αὐτῷ συνάπτονται σχέσεις, φίλιαι καὶ ἐρωταὶ ἀκόμη. Ἡ γέλιων σου δεσπονίς καίτοι συνοδευομένη ὕφ' ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας τῆς ἀπεροῦ τὰς ὄρας τῆς ἐκεῖ διαμονῆς τῆς συνομιλοῦσα καὶ ἐρωτοτροποῦσα μετὰ σοῦ, ἐνῶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀπλοῖ τὴν χεῖρά τῆς, λαμβάνει τὴν μητρίδα τῆς τὸ μᾶσσον συγχορῶν αὐτὸ μετὰ τοῦ ἰδιοῦ σου καὶ πίνει εἰς ὑγείαν σου, μεγάλο-φρώνω καὶ μετ' ὀλοκλήρου εἰς ὄρασμα ὀφθαλμοῦς φωνοῦσα :

— Π ρ ὄ ζ ι τ

Ἄλλὰ καὶ αἱ μάλλον ἠλικιωμένα κυρία θὰ ζητήσωσι κατὰ κανόνα ἐδῶ κουβένταν καὶ γέλωτας μετὰ ξένους, πολλὰ δὲ στεναὶ κατόπιν φιλίαι ἐντεῦθεν ἔχουσι τὴν ἀρχὴν των. Καὶ τὰ ἐρωτικὰ ἐπιπεσὶα ἀφθονα ἐξελίσσονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παρατηρητοῦ. Τὰ ζεῦγη πίνουσιν ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μᾶσσου ἐν συμπλησιαστικῶτάτῃ ἐπαρῇ ποδῶν, χειρῶν, σώματος καὶ κεφαλῆς. Ζεῦγη ἄλλα ἀμέσως ἐνταῦθα δημιουργοῦνται κατόπιν ὀλίγων μόνον ματιῶν καὶ μίαν σιωπηλῆς μα-

κρίθην προπόσεως. Οἱ πολλὰ λέγοντες ὀφθαλμοὶ, τῆς μισῆς ἢ διὰ χειρῶν περιβολῆς, τῶν κνημῶν τὰ ταμπελάκια, τοῦ λαμοῦ καὶ τῶν παρειῶν αἱ θωπεῖαι, τὰ ἀρπακτικὰ φιλήματα καὶ ὅ, τι ἄλλο δὲν ἐξέρχεται τῆς εὐπρεπέως τῶ ὄριον — καὶ τὸ ὄριον αὐτὸ, βλέπετε, εἶνε ἐδῶ τόσον εὐρὸ — θὰ τὸ ἴδῃ ὁ ἐκπληκτικὸς ξένος ἡσύχως ἐξελισσόμενος, ὑπὸ τὰ ἄσπερα τῶν ἄλλων βλέμματα, ἐν εἰρήνῃ, ἄνευ τινὸς οὐδ' ὀφθαλμοδραματικῆς, ἀνευ ἰδίως οὐδεμιᾶς οὐδέποτε ἱριδος. Διότι — συμπίπτει τὸ καλὰ, ὃ Πανελλήγιος — εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ αἰωνοῦ τοῦτου καταστήματος τοῦ καθ' ἑκάστην γιλιάδας ποικίλων καὶ διαφορωτάτων πρὸς ἀλλήλους ἀνθρώπων ἐλευσόντος Χόφμπράου-χάους, οὐδέποτε ἀναφέρεται ἐπισυμβᾶσι τίς ποτε ἐρῖς. Τοῦ καταστήματος ἡ ὑπαλήθια ἀποτέλι καὶ τὴν ἀστυνομίαν αὐτοῦ, ἡτις διακαίεται αὐθιγῶς οἰονοῦντες παρεπιπτόμενοι νὰ ἐξώσῃ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ παραδῶσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀστυφυλάκων.

Εἰς τῶν τακτικῶν τοῦ Χόφμπράου-χάους πέλατων εἶνε καὶ ὁ ὅπλο μακρῶν ἐτῶν ὑπουργός των Οἰκονομικῶν, ὅστις τυχάνει ὁ ἀνάτομος τοῦ καταστήματος ἐπὶ τῆς, καὶ ἐνοεῖται τοῦ ἐπιτελεῖ μισοκαίτη-μερίδας συχνὰ ἐπιτίθειται. Διότι ὁ θεοσεβὴς κατ' ἔτος ἐπαναλαμβάνει τὸ εὐρεθινὸν ἐγχείημα νὰ κλειθ τοὺς ἰσολογισμοὺς τοῦ κράτους. . . . μετριοφύλακτος. Ὁνομαζέται ὁ συνάδελφος τ ὕ κ . Σιμπούλου φῶν Ριδελ καὶ θεωρεῖται μίαν ο

δημιώδη. Πλείστοι τότε των θαμώνων παρακολουθούσι τὰ ἄσματα ταῦτα ψάλλοντες ὁμοῦ καὶ χειροκροτοῦντες τὸ τέλος μετὰ ζωηρῶν εὐρᾶ καὶ ζητωκραυγῶν. Κατὰ τὰς πρώτας μέλλιστα τοῦ Μαΐου ἡμέρας, ὅτε ἐπὶ μίαν μόνον ἐβδομάδα παρέχεται ὁ θεσπίσις ζῦθος Μπόκ ἢ εὐθυμία ἀνέρεται εἰς τὸ ζηνθ. Καὶ βλέπει τις ἐδῶ μὲν τίνα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ πότου ἀγορευόντα πρὸ των γελώντων συντρόφων του ἐκεῖ δὲ ἄλλον χορεύοντα μετὰ γραίας κελληρινῶν ὑπὸ τῆ σφοδρᾶ των θεωμένων χειροκροτήματα, καὶ πλείστα ἄλλα τρέλλας καὶ εὐθυμίας καμώματα, τὰ ὅποια πάντες εὐχαρίστως ἀποδέχονται, γεῶντες, ἀστείονομοι χειροκροτοῦντες, ζητωκραυγάζοντες.

Πλείστους τύπους ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τὸ Χορμπράου-χάου, εἰς αὐτὸ καὶ μόνον ἀποκλειστικῶς ἀνήκοντας, τὴν ἑκτην προκινῆν μὲ τὸ ἀνοιγμὸ των θυρῶν τοῦ εἰσερχομένου καὶ τὴν δωδεκάτην τοῦ μεσονυκτίου καθ' ἑκάστην ἀπερχομένου. Ὁ περίφημος ἐφημεριδοπώλης, ὁ φέρων τὸν τίτλον Μαστροκρί-θαρᾶ καὶ Μαστροῦτ, συμβούλου ὀληλονότι τοῦ μᾶσσου καὶ τοῦ ζῦθου καὶ ἡ ἤμιστα χαριτόβρυτος ἐφημεριδοπώλης Πέττη ἀποτελοῦσιν ἀξιολογώτατον ζεύγος, φροντίζον διὰ τὴν πνευματικὴν των παλαιῶν

τροφὴν ποιοῦν τὴν ἰδιαιτέρων τυῦ καταστήματος ἐφημερίδα καὶ παρέχον τὰς χιλιάδας των δευτερίων μετ' ἀπόψεων, τὰς ὅποιας ἕκαστος των ζένων καθ' ἀπαράβατον ὄρον θὰ ἀποστείλῃ εἰς τοὺς φίλους του καὶ εἰς τὰς φίλας του. Ὁ ἐπονομαζόμενος Λοκομοστὸν περιμένει νὰ ἴδῃ σημειῶν τι πελάτου ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ ὄληγον ὑπόλοιπον τοῦ ἀσσοῦ διὰ νέου ζῦθου, καὶ εἰς τὸ σημειῶν αὐτὸ, σφριζων ὡς μηχανὴ σιδηροδρομίου, τρέχει, μὲ ταχύτητα ἐπίσης σιδηροδρομικὴν, ὅπως ἐκκενώσῃ τὸ προσφερόμενον ὑπόλειμμα τοῦ μᾶσσου. Ὁ εἰς ἕλεπτων διάστημα καὶ ἀντὶ 50 πρενικίων ζωγράφος τρέφεται ἐπίσης ἐκ των ὑπολείπων φαγητῶν, τὰ ὅποια μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος κατατρώγει μεθ' ὅσης καὶ ζωγραφεῖ. Περιεργωτάτη ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ τέχνη τοῦ ψαλλῶτος ἐνίοτε ἐπιτυχῶντος θυμασιώτατα. μὲ μικρὰν ψαλίδα κόπτει μέλανα χάρτην, τὸν ὅποιον ἐπικολλῶν ἐπὶ λευκοῦ δευτερίου παρέχει τὸ Προφίλ τοῦ ἐντός 2 μόνον λεπτῶν ψαλλιδιογραφούμενου προσώπου. Ἡ παρατεταμένη εἰκὼν θὰ εἰς παράσχη δῆγμα τῆς τέχνης του. Εὐτυχῶς δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ κατηγορηθῶ ὡς διασημιστὴς ἐμαυτοῦ, καθ' ὅσον ὁ ψαλλιδιογράφος ὑπεσπῆθῃ μὲν νὰ παράσχη ἀντὶ τῆς τεσσαρκοκοντα πενήνικου ἀμνηστῆς τὴν εἰκόνα μου, παρέσχην ὅμως ἐν τελειώτατον μελάνης καὶ μουτζουρώματος τεχνουργήμα.

Ἀλλὰ μήπως μελάνης καὶ μουτζουρώματος τεχνουργήματα δὲν ὑπῆρξαν καὶ ὅσα περὶ Χορμπράου-χάου ἀνέλαβον νὰ γράψω; Ἦ ἐρωτήσητε. Συμφωνώτατος καὶ ἐγὼ ἀποκρινομῆ.

Ὁ ψαλλιδιογραφὸς ἀνταποκριτὴς Σας.

Ο ΣΟΥΛΤΑΝ ΜΑΧΜΟΥΤ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΡΜΑΝΙ ΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πασσᾶ, Βεζύρη δυνατῆ, καὶ φίλε τοῦ Σουλτάνου!

Ὁ Πατισᾶχ μας εὐχεται ἡ χώρα τοῦ Ὁσμάνου πέντε πισταῖς καὶ ὡς ἐπὶ ἀκῆμα ν' ἀποκτήσῃ, γιὰ νὰ παλαιψῇ ἀφοῦ μ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι.

Τώρα ἀσκέρι περισσὸ σου στέλνει τρεῖς χιλιάδες, καὶ χίλιοι Ἀρναούτιδες, καὶ χίλιοι Ἀραπάδες, καὶ ἀπὸ σένα καρτερᾶ μαζὴ του; νὰ μισέψῃς καὶ τῆς Χαχόλοι τοῦ Τυφλὸς ὄλοι νὰ καταστρέψῃς.

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ὁ Πατισᾶχ γιὰ νὰ σοῦ πῶ, Βεζύρη, καὶ νᾶσαι γιὰ τὸν πόλεμον πρέπει: αὐτὸν χαζήρι. Μοῦπε καὶ πῶς τὸ Ὁσμανεῖ εἰς τὸν λαίμῳ σου βάνει ὅπου σοῦ στέλνει μὲ αὐτὸ τὸ ὑψηλὸ φερμάνι.

Τὸ φερμάνι δίνει στὸν Πασσᾶ Ἀλῆ καὶ τοῦ παραδίνει καὶ τὸ χαμαλί. (91)

Ὁ Ἀλῆς τὰ παίρνει κάνει τεμενά, στὰ χεῖλια τὰ φέρνει καὶ τὰ προσκυνᾷ.

Τὰ πλούτια μου, τὸ πασσαλί καὶ ὄλο μου τὸ μάλι, τὰ ἄττα, τὸ χαρέμι μου καὶ αὐτὸ μου τὸ κεφάλι, στὸν ἐνδοξὸ μας Πατισᾶχ τὰ ἔχω χαρισμένα, γιὰτ' ἀπ' τὴν καλωσύνην του τάχω καζαντισμένα.

Τώρα τ' ἀσκέρι καρτερῶ μὲ μιᾶς νὰ ξεκινήσω καὶ τῆς Χαχόλοι, ἴς Ἀλάχ, νὰ πάω νὰ νικήσω. Καὶ σὺ, γιὰθροῦμ, τοῦ Μοτισᾶχ μεζιλί (92) τιμημένο, πῆγαινε νὰ ἔξκουρασθῆς, κ' ἐδῶ σὲ περιμένω.

Γένεσι τοῦ Χασάνη Ὁ Ἀλῆς, κ' αὐτὸς παίρνει καὶ τὸν βγάινει ἐδῶ γελαστός.

Στὸ χαμάμ τὸν πάει πρῶτα νὰ λουσθῇ, κ' ὕστερα νὰ φάῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ.

XIII Ὁ οεροσκέρης Ἐρθασε τ' ἀσκέρι τ' ἄλλο ταχυνὸ κ' ἔκανε λιμέρι πέρα στὸ βουνό.

Ὁ Χασάν στὸ πλάι κάθεται τ' Ἀλῆ κ' ἔτσι τοῦ μιλάει σὺν νὰ παρακαλῇ

—Χασάνη, εἶμαι δυνατός, εἶμαι νταῆς σὺν βράχος, κ' ὅμως φοβοῦμαι νὰ ἐβῶ στὸν πόλεμον μονάχος μὲ τὸ ἀσκέρι τοῦ δευτερίου (93) νὰ διώξω τῆς Χα- [χόλοι. ὄλοι.]

—Παρὰ νὰ πάθῃς σὺ Πασσᾶ, κάλλιο νὰ πάθωμ. [ὄλοι.]

—Μ' ἀφοῦ προστάξ' ὁ Πατισᾶχ, πῶς νὰ γενῆ Χα- [σάνη;]

—Ἐγὼ πρὸ φρόνιμο θαρρῶ νὰ βγάλῃς σὺ φερ- [μάνι.]

τ' ἀσκέρι νὰ κινήσῃ μπρῶς γιὰ τὸ Τυφλίς, καὶ πίσω ἐγὼ εἰς τὸ ποδάρι σου. Πασσᾶ μου, νὰ κινήσω.

Κι' ἂν ἴσως καὶ νικήσωμε, ἐπὶ θὰ βγάλῃς νάμει (94), καὶ ὁ Σουλτάνος Βεζύρ στὴν Πόλι θὰ σὲ κάμῃ.

Ἄν πάλι μᾶς νικήσουνε καὶ σκοτωθοῦμε ὄλοι, γλυτώνεις μπάρεμ (95) σὺ καὶ πᾶς ταπτίλης γιὰ [τὴν Πόλι.]

(93) στρατὸς τοῦ κράτους.
(94) φήμη.
(95) τουλάχιστον.

Γιατρ, καὶ ἂν γλυτώσωμε, ὁ Πατισᾶχ μας πάλι θὰ στείλῃ μπόγρη καὶ των δυνὴ νὰ πάρῃ τὸ κε- [φάλι, ὅπως κ' ἐσένα ἔστειλε νὰ σφάζῃς τὸν Γρυσούφη καὶ τὸν κασιρηντσα ἐγὼ νὰ φύγῃ μονορούφι.

XIV

«Πατισᾶχί τοσκ γισαά!» (96)

Ὁ Χασάνη σηκώνει τ' ἀσκέρι καὶ στὸν πόλεμον πάει μαζή, κ' ἀκλουθοῦνε ἀπ' ὄλα τὰ μέρη Μπασμπουζούκ, Γιαντισᾶρ καὶ Λαζοί.

Ὁ Ἀλῆς πίσω, πίσω ταπτίλι συντροφεύει κ' ἐκεῖνος κοντὰ καὶ συχνὰ τὸν πιστὸ τοῦ βεκιλή τὸν Χασάνη γιὰ ὄλα ρωτᾶ.

Γέρα 'κεῖ σκόνη σύννεφο φάνη. —Οἱ Χαχόλ'! Οἱ Χαχόλοι! Νά! Νά! Σαματᾶ ὁ Χασάν μάνι-μάνι καὶ τὸ τὸπ (97) νὰ βροντᾶ ἀρχινᾶ.

Οἱ Χαχόλ' ὅμως ἦτανε λίγοι καὶ μὲ δίχως νταγιάκ (98) πολεμοῦν, καὶ γι' αὐτὸ σὺν τοὺς πῆραν κινήρι, τὴ μπροστά ποῖός νὰ φύγῃ χυμοῦν.

Τουφκοῦν τῆ; ἔχθροι σὺν σπουρίγια οἱ Γιαντισᾶροι κ' ὄλ' οἱ πεζοί, εἰ ἀτῆδες πατοῦν τὰ τζιρίτια (99) κα τραβοῦν τὲς θηλῆς οἱ Λαζοί.

Οἱ Χαχόλοι ὅπου φύγῃ, φύγῃ, σπῶν καὶ χώνονται ἔς ἕνα ντερέ, τοὺς μπλοκάρουν, μὲ εἶναι ὀλίγοι καὶ κουτίζουν χωρὶς ζαερέ (100).

Ὁ Ἀλῆ τοῦ Χασάνη τὰ ρουχα ἄμα ἴδε τὴν νίκη πετᾶ, τ' ἄρματι του φορεῖ καὶ μὲ «Γιούχα» τὴν σημαία των Ρούσων πατᾶ.

Χίλιοι σκλάβοι καὶ δυνὴ μπαϊράκια εἰς τὴν Πόλι θὰ πᾶν κηητές. Τέτοια, «ζήτω», χαρές, παλαμάκια στὴν ζωί του δὲν εἶδε ποτές.

Ὁ Ἀλῆς μὲ χαρὰ τοὺς φωνάζει, —Πατισᾶχί Μαχμούτ τόσο γισαά! Στὸ ἀσκέρι τὸ πλιάτσικα μοράζει καὶ κρατᾶ κ' αὐτὸς τὰ μισά.

Τὸ ἀσκέρι κ' ἑαυτὸ μ' ἕνα στόμα, —«Γισᾶ γισαά, κρᾶζει, τοῦ Πατισᾶχ!» Καὶ κυλιώντας τὰ μούτρα στὸ χῶμα, προσκυνοῦν, φχαριστοῦν τὸν Ἀλάχ.

Δεύτερ' ἀπ' τὸν Ἀλάχ καὶ Σουλτάνο, —«Ζήτω, λᾶ, τοῦ Γαζή τοῦ Ἀλῆ!» Τὸν σηκώνουν στὰ χεῖρα ἐπάνω καὶ ὁ κᾶθε Ἀλᾶς τὸν φιλεῖ.

XV

Ὁ Γαζή (101)

Τὸν Ἀλῆ δὲν ἀρίνουα στὸ ἄτι νὰ καθῆσῃ, ψηλὰ τὸν κρατοῦν σηκωτόν, καὶ μὲ κέμ γεράτα τὰ καλπάκια τους ὄλοι πετοῦν.

Βλέπ' αὐτὸς πῶς τὸν ἱρόμο τὸν ἴδιο γιὰ τὴν Πόλι ἐπῆρην νὰ πᾶν, κ' ἔχει μέσα του φόβο τερσίσο, πού θὰ βῆθ' εἰμπροστά στὸ Σουλτάν.

Ὁ Χασάν τὸ ἀσκέρι ζυγώνει καὶ τὸ θέλημα λέγει τ' Ἀλῆ γιὰ τὴν Κόνια νὰ πᾶν καὶ θυμώνει. Μὰ αὐτοὶ δὲν ἀκούν πῶ μιλεῖ.

(96) Ὁ Πατισᾶχ νὰ ζήσῃ χρόνια πολλὰ.
(97) τιλεθλόν.
(98) στήριγμα.
(99) εἰς ἱππεῖς ρίπτουν, ἂ ἀκόντια
(100) παραδίδονται στερούμενοι τροφῶν.
(101) Νικήτης.

—Ὁ Σουλτάνος μᾶς εἶπε μ' ἄνοιξι εἰς τὴν Πόλι μὴν πάμα, Γαζή. Ἐν ἔθγες γερός ἀπ' τὴ μάχη πρέπει νᾶσαι μᾶς εἶπε μαζή.

Τοῦ Σουλτάνου τὸ κέρι θὰ κᾶνω, μὰ, ἄμάν! Ὁ Ἀλῆς ἀπαντᾶ, πᾶμε πρῶτα στὴν Κόνια ἐπάνω.

—Ὅχι! Εἶν' ἡ Σταμποῦλ πρὸ κοντὰ.

Ὁ Σουλτάνος, πού χρόνια νὰ ἐχῆ, ἀπ' τὸν πόλεμον εἶπε μὲ μιὰ στὴν Σταμποῦλ τὸ ἀσκέρι νὰ τρέχῃ, καὶ στιγμῆ νὰ μὴν χᾶσῃ καυμιᾶ.

Κι' ἂν κανεῖς τὸ χατήρι του χαλάσῃ ἡ Πασσᾶς, ἡ νῆζιμ, ἡ Ἀγάς, πασσαλί καὶ μάλι θὰ χᾶσῃ καὶ θὰ μὴν συ'αχῃ στὸ Μπουργᾶς.

Τὸ λοιπὸν, παρασκῆς μᾶς, γιὰ τοῦτο μὴν πηγαίνῃς στὴν Κόνια νὰ ζῆς, νὰ μὴν χᾶσῃς κεφάλι καὶ πλοῦτο καὶ δὲν γίνῃς Βεζύρης Γαζής.

Ὁ φτωχὸς ὁ Ἀλῆς τί νὰ κόνῃ; Κιόρται, δέχετ' ἰσπᾶ-ἰσπεμῆς (102), ἀπ' οὐ ἔγραφε μὲς' στὸ φερμάνι: «ἡ σουργούν (103), ἡ μεγάλης τιμές».

Συλλογιέται τὸ μαῦρὸ του χάλι ὁ Ἀλῆς καὶ τὰ γένεια τραβᾶ, πού στοῦ μπόγρη εὐθὺς θὰ τὸν βάλῃ, σὺν τὸν ὄη ὁ Μαχμούτ, τὸν ντορβά.

XVI

Τὸ ντιβάνι (104)

Στὸ θρόνον κάθεται ὁ Σουλτάνος π' ἀπ' τὰ διαμάντια στραφτοκοπᾶ, κᾶθε γκαυούρης ἡ μουσουλμάνος πούναι τριγύρω του σιωπᾶ.

Σεκλεντισμένοι εἰς τὸν Βεζύρη γυρνᾶ καὶ λέγει μ' ἄψὸν θυμό. —Δὲν ἔχει, τ'άνουμ, αὐτὸς χαίρι! Νὰ τὸν κρεμάσω τᾶχω καυμὸ!

Δειμένος σέρνεται στὸ Ντιβάν ὁ Ἀλῆ-Κόνιας Πασσᾶς Γαζής, καὶ γονατίζει, σελάμι κάνει. —Σουλτάνεμ, λέγει, πάντα νὰ ζῆς!

Καιρὸ δὲν τοῦδωσε ὁ Σουλτάνος δεῦτερο λόγο νὰ τοῦ εἶπῃ, —Νά τος! ὁ Κόνιας, λέγει, ὁ πλάνος, ὅπου δὲν ἔχει ντίπ (105) ἐντροπή!

—Ἀμάν! Μεγάλε, τρανὲ Σουλτάνε! δὲν εἶμαι πλάνος, χωρὶς σε-λῆτ ὁ Ἀλῆς λέγει. Τὴν κρίσι κάνει, καὶ πᾶ ἂν ἐφταίξῃ στὸ ντοβλέτ.

Σὺν πῆγα πρῶτα Πασσᾶς στὴν Κόνια, ὅπου μὲ ἔστειλες Πατισᾶχ, χαράτσι πλήρωνα τόσα χρόνια κ' ἄσπρο δὲν σοῦφαγα, ἴς Ἀλάχ!

Σὺν μὲ διάταξες τῆς Χαχόλοι νὰ πολεμῆσω, μόν' τῆς μισοὶ ἔσαξ' ἄτός μου, κ' οἱ ἄλλοι ὄλοι σκλάβοι πουλιοῦνται εἰς τὸ τσαράι (106).

Καὶ σὺν μὲ διάταξες ξανά πάλι μὲ τὸ ἀσκέρι νᾶρω ἐδῶ, ἔτρεξα κ' ἦρθα σὺν τὸ μισοράλι (107), Γαζή νὰ μ' ἴδῃς καὶ νὰ σὲ δῶ.

Πάντα δὲν ἔκανα ὅ,τι θέλεις, Καλήρημ, κ' ὅτι ἐπιθυμᾶς; Γαζή δὲν σ' ἔκαμα; Πῶς μὲ στέλλεις; χαψι, καὶ βρίζεις καὶ βλαστημᾶς;

XVII

Τὸ φερμάνι.

Καὶ μῆγαρ εἶναι αὐτὰ μονάχα; σᾶγρεμ (111) μὲ δίχως λέγι' ὁ Ἀλῆς. Καὶ στὸ χαράτσι μου πάντα τάχα μῆγαρ δὲν ἦμον μπερικετῆς;

Κι' ἂν τζερεμῆσια τῆς χατζήδες, καὶ ἂν ἐμάζεψα τὸ σούσορ, κ' ἀγάδες ἕκαμα τῆς γιοτζήδες, δὲν τὰ πληρώνω χωρὶς κουσούρ; (112)

—Τὰ ξέρω ὄλα. Μοῦπε τὸ ἕνα μιά μου Σουλτάννα, ἡ Φατιμά, ὁ Κισλᾶρ τ' ἄλλα μοῦχει ποιμένα, καὶ πῶς τοῦ ἔφυγες καταριμένα.

Ποῖός σ' ἔβαλ' ὅμως φούρ (113) νὰ συνάξῃς εἰς ὄνομά μου καὶ νὰ ἀρᾶς, ν' ἀλλάξῃς μούτρα ὡς ἄν τσαμπάζῃς (114), καὶ εἰς τὴν Κόνια Πασσᾶς νὰ πᾶς;

—Ἐσ', Σουλτάνεμ! Μ' ἦρες βαρκαῆρ φτωχὸ νὰ κάθωμαι στὴ ὄρσα, καὶ μὲ διορίζεις χαζινδᾶρη καὶ μὲ ἀνεδύσας σὲ Πασσᾶ.

(102) ἐκὼν-ἄκων.
(103) ἔξορτα.
(104) Τὸ Συμβούλιον.
(105) ἐντελῶς.
(106) ἄγορᾶ.
(107) μῦθος.
(108) γάιδαρος, κλέπτης!
(109) κακὸ δούτροπος!
(110) βαλντινον, σάκκος
(111) δῆθεν
(112) ἐλλειψιὰ.
(113) εἰσὸδημα.

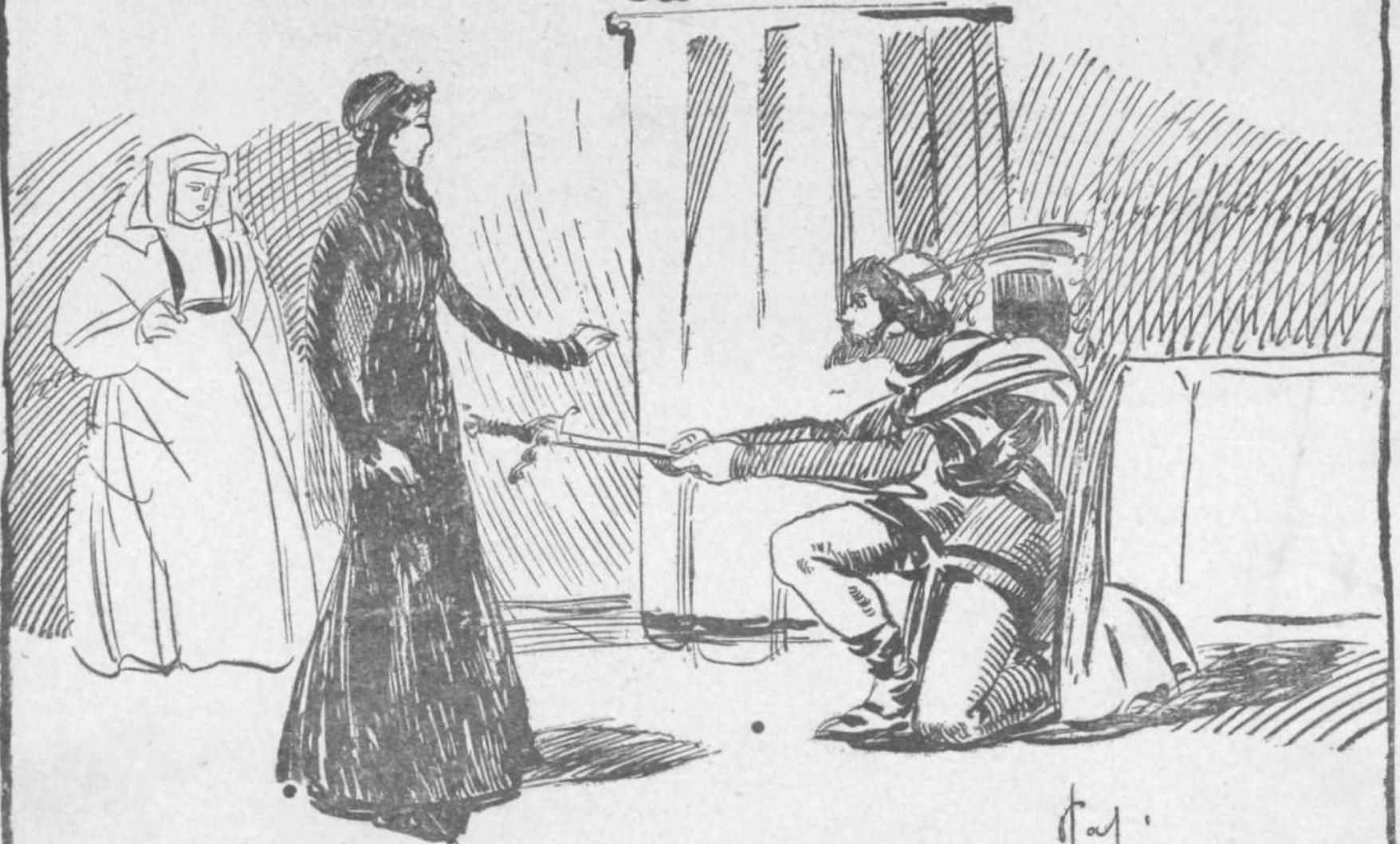
(91) παράσημον καὶ φυλακτόν.

(92) ἀπεσταλμένος.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΙΔ

ΠΡΑΞΙΣ Β΄

ΠΡΑΞΙΣ Γ΄

Πραξ
 Πραξ
 Πραξ

Ὁ Σιδ εἰς τὴν πρώτην πράξιν μονολογῶν ἐπὶ τοῦ ἔθους τοῦ πατρὸς του. Πρᾶξις Β΄. Ἡ Σημένη ἀναγγέλλουσα τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της εἰς τὸν βασιλέα Φερδινάνδον.—Πρᾶξις Γ΄. Ὁ Σιδ δίδων τὸ ἔθφος του εἰς τὴν Σημένην διὰ τὸν φονεὺν εἰς ἐκδίκησιν τοῦ φονευθέντος πατρὸς της.